

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 13. aprila 1927.

Št. 15.

Vesele velikonočne praznike

želi vsem bralcem in bralkam

Uredništvo in upravništvo.

Križev pot.

Dolg in težek je pot iz Velikega četrta v Veliko nedeljo. Poln je bičanja, trnja, krvavih srag. In na koncu pota — križ.

Hodil je to pot Bog, ki je postal človek. Da pokaže človeku ljubezen, mu utrdi vero, ulije upanje.

Hodi pot iz Velikega četrta v Veliko nedeljo človek. Da se pokori za grehe svoje in svojih. Da se v trnju in znoju izbiča do spoznanja, da je prah.

Hodijo križev pot rodovi celega sveta. Tudi slovenski rod. Ne ljudje, ki žive od južine danes do južine jutri. Vsa tista dolga vrsta sključenih in trudnih, ki sega od prvih dni slovenske besede pa do zadnjih vzklikov otroka na krilu slovenske matere: vsa ta vrsta je hodila in še hodi križev pot iz Četrta v sponih, brez svobode, pa do Nedelje miru in pokoja, ki je še ni in bo prišla. Križev pot hodi naš rod, kakor ga je hodil nekdanj On.

Imel je in ima še naš rod Judeže. Zveneli so in zvenijo srebrniki, ki so bili dani za poljub izdajalcem rodu. Ljudem, ki so naši in niso. Oj vi, ki prodajate besedo in kri rodu, ki je vaš: ali vam ni tesno v temnih nočeh, ko umira preko dolin slovenska pesem?

Imel je in še ima naš rod Petre. So ljudje, ki so iz rodu, pa ga tajijo. Zatajijo celo pred ljudmi, ki so hlapci in dekle. Oj vi, ali vas ne boli žalostni pogled slovenske žene, ki je šla mimo vas po tujini sključena, neopažena? Ker

ste se obrnili v stran, ko je bila žena zgrbanih lic, raskavih rok, nerodne besede, ste jo tajili danes in včeraj.

Imel je in ima rod Ano in Kajfa. Ljudi, ki mu očitajo njegove učence in njegov nauk. Ker je bil nauk pravi in učenci dobri. Ljudi je imel proti sebi, ki niso vredni, da prihuljenci pogledajo v svetlo oko nedolžnega otroka slovenske matere.

Naš rod je imel Pilata, ki so sodili na smrt in potem umivali roke v znak, da so nedolžni nad krvjo pravičnih.

Potem je bil rod bičan, s trnjem kronan in zasmehovan. Od vseh tistih, ki so zasmehljivo pognali od mize trudnega človeka naše zemlje, ker ni klonil glave do kolen in ni jecljal tuje besede.

Križ je naložil ta rod na rame in ga nosi v krvi in znoju že dolgo, dolgo. Daleč je še Kalvarija, a čuje se v svet že davno vzdih: Moj Bog, zakaj si me zapustil?

Zakaj, rod slovenski, tvoja žalost in tvoj obup? Ko bi mogel vlti v srca tvojih blaženi smeh otrok, ki se vzbudijo na Veliko noč v jutro v solnce in svečano zvonjenje. Da bi bil tako dober, naš rod, kot so dobri otroci tvoji!

Ko bi ti mogel dati ponosa fantov, ki stoje ob Vstajenju v belih predpasnikih pri cerkvi in užigajo topiče, da se tresne zemlja naša! Da bi bil trd v hrbtu, slovenski rod!

Rad bi ti vrezal v čelo resne črte naših očakov, ki stoje sredi polja in sodijo setev in žetev.

Pa še veselja bi ti dal, veselja naših deklet, ko hitijo z blagoslovom v košarah in srečo v očeh na Veliko soboto iz farovža.

Če bi imel vse to, rod, da bi bil ti dober, ponosen, resen in vesel, pa bi ti bil lahek križ iz Četrta v Nedeljo. Bi s smehom trpel bič in trnje, Judeže in krivične sodnike. Dotlej, da bi po Kalvariji tudi tebi prišla Velika nedelja sreče in svobode!

Koroški Slovenci! Kako bomo volili?

Ali bomo volili z Landbandom?

Ne! Zakaj ne? Ker njegovi „herrenbauri“ nimajo srca za nas. To so gospodje okoli bivše „Viehverwertung“, gospodje, ki so si za časa vojske in po vojski napolnili žepe z našim denarjem, nakupovali po ceni našo živino in jo nato drago prodajali, gospodje, ki so obogateli od žuljev naših rok. To so ljudje, ki so nas vedno zmirljali za čuše, katerim ne gre družega, kakor pa brce. To je stranka, ki je zakrivila potom Kärntnerbanke in s tem opravila marsikaterega kmeta in delavca trpina za težko prihranjene in krvavo zaslužene groše, stranka, ki nam Slovincem ni nikdar privoščila niti najprimitivnejših narodnih in človeških pravic, ki bi rada, da bi Slovenci kot narod prej kot slej izginili iz Koroške. Tako stranko voliti, bi se reklo, samemu sebi dati vrv okrog vratu. Ta stranka sebičnežev in narodnih nestrpnežev ne bo nikdar zastopala ne naše kmečke in delavske, še manj pa naše narodne koristi. Zato gremo proti nji!

Ali bomo volili socialne demokrate?

Tudi ne. Zakaj ne? Zato, ker smo verni katoličani in hočemo taki tudi ostati. Naša sv. vera je nam bila zmiraj najslajša tolažba v vseh bridkih časih in obenem naša najzanesljivejša opora v trdem boju za narodni obstanek. Ta vera naših očetov nam je zato tako ljuba in draga, kakor punčica našega očesa. Nji se ne odpovemo za nobeno ceno ne! Socialna demokracija pa izpodkopava veri tla. S svojimi društvi „Freie Schule—Kinderfreunde“ hočejo socialisti kat. cerkvi vzeti ves vpliv na šolo, odvrčajo otroke od nedeljske službe božje in jih vzgajajo v brezverskem duhu. Socialisti zahtevajo ločitev cerkve od šole, to se pravi toliko, kakor: Krščanski nauk ven iz

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Že so došli po prvem evangeliju do Baštl-novega križa. Z močnim glasom je pel evangelij župnik Prunner, množica pa je stala daleč naokrog in verno poslušala. Ajda na njivah je bila v najbujnejšem cvetu, neštevilne čebelice so srkale iz svežega cvetja sladek med, vmes pa so letali pisani metulji. Lahen veter je pihal sem od juga in hladil čela razoglavim vernikom. Veličastna je bila ta svečanost v prosti naravi. Nad križem, okoli katerega je bila zbrana verna množica, se je dvigala Šimanova gora proti sinjemu nebu, ob njenem vznožju spominjajo razvaline nekdanjega gradu na slavo reberških vitezov. Na vzhodu se dviga Žitajska gora s sivo ploščo Olinove peči in proti jugu vrhovi s temnimi gozdovi. V ozadju pa se ozira Ojstrica iz kraljestva Savinjskih planin proti severu na divno Koroško.

Minul je evangelij in duhovnik je blagoslovil množico, klečečo pred njim v travi.

Zagrmeli so topiči, zadoneli zvonovi in sprevod se je jel pomikati dalje. Okoli enajste ure se je šele ustavil v cerkvi.

Zadonele so orgle, začela se je slavnostna levitna maša, ki jo je bral župnik iz Galicije

ob asistenci župnikov iz Št. Vida in Kaple. Ubrano so peli pevci in Kolarjev Jakej je napel vse moči, da se izkaže kot izurjen organist. Z močnim glasom je zapel župnik Prunner „Ite missa est“ in dal zadnji blagoslov. Topiči so zagrmeli kar po vrsti, ker Bukovnikov Pavle je natrosil smodnika od enega topiča do drugega, nazadnje pa je sprožil še največja dva, da se je stresla cela cerkev in so zašklepetale vse šipe.

Množica se je vsula iz cerkve, prejšnja tišina se je spremenila v živahno govorjenje in vrvenje. Stari znanci so se pozdravljali in pripovedovali eden drugemu svoje dogodljaje. Na komendovškem dvorišču so se ustavili fantje in možje. Prvi so gledali za brhkimi dekleti in marsikatero je dvignilo za trenutek oči, da vidi, če je njen izvoljenec z duhtečim šopkom med njimi. Možje pa so govorili o vremenu in izražali svoje veselje, da se obeta dobra žetev. Tudi žganjkov bo dovolj, saj ajda cveti v mirnem in zadnji jug je ni osmodil, namočeno pa je dovolj.

Nazadnje so prišli duhovniki iz Žitare vasi, Kaple, Galicije in Št. Vida. Spoštljivo so se vsi moški odkrili; nekateri so celo poljubili svojemu župniku roko. Vedno veseli šentvidski župnik se je pošalil s svojimi župljani, da je nastal občni smeh. In marsikdo je rekel: šentvidski gospod so pa res fletni, tako so za marnvanje in vedno kaj povedo, da spravijo človeka v smeh.

Komendator Pavel Rohrmeister je čakal svoje goste že pred vratmi, na katerih je bil velik križ, spomin na nekdanje viteze reda svetega Jurija. Komendator je bil mož nad petdeset let star. Sivi lasje so kazali, da je že nastopila jesen življenja. Prijazno lice in rahel smehljaj okoli usten bil je odsev blagega plemenitega srca. Imel je, ker je veliko potoval, obširno duševno obzorje in mnogokušenj.

Na Reberci je bil že dolgo let, najprej kot kaplan od leta 1760 pri svojem stricu dr. Valentinu Rohrmeistru, ki je v zadnjih letih vsled starosti rabil duhovno pomoč. Po stričevi smrti leta 1775 pa je postal komendator. Ljudje so ga imeli radi, enako tudi njegovi duhovni sobratje. Zato so prišli danes vsi, da počastijo svojega prijatelja. Doma so ostali samo kaplani Marko Šturm v Žitari vasi in Ivan Toffan v Kapli. Vedeli so tudi, da je komendator gostoljuben, posebno ob slavnostih. Tedaj se je šibila miza pod obilico dobrega in še vedno so šli gostje prav zadovoljni domov. K temu je pomogla največ komendatorjeva sestra Treza, ki je slovela kot najboljša kuharica po celi dobroljski dekaniji in so jo tudi vedno prosili ob novih mašah in drugih slavnostih, da je prevzela v kuhinji regiment.

Posebno je razveselilo komendatorja, da se je odzval vabilu tudi trški sodnik iz Kaple Volbenk Hagen. Bila sta si prijatelja že iz študentovskih časov in srečen slučaj je hotel, da sta se znašla v poklicu tako blizu eden poleg

š o! Mi pa hočemo, da se naši otroci vzgajajo na podlagi krščanske vere. Socijalisti zahtevajo dalje ločitev zakona in s tem popoln propad naših družin. Mi pa hočemo ohraniti nerazdružljivost zakona, kakor nas uči Kristus.

Socijalisti hočejo odpraviti § 144., ki prepoveduje pod težko kaznijo umor sadu maternege telesa. Tako bi odprli najgrši razuzdanosti popolno prosto pot. Mi pa hočemo, da vlada tako v našem zasebnem, kakor javnem življenju še krščanska morala, da se ne pogreznemo v staro poganstvo nazaj. Socijalisti nameravajo tudi izvesti ločitev cerkve od države, ustaviti duhovnikom plače in ugrabiti cerkveno premoženje. Tako bi moralo ljudstvo samo vzdrževati duhovnike. To se pravi toliko, kakor duhovnike pognati iz dežele! Kajti ljudstvo, ki že itak ječi pod neusmiljenim davčnim vijakom, bi ne moglo nositi še tega novega, težkega bremena. Mi pa hočemo svoje duhovnike ohraniti, ker vemo, da brez njih ne moremo biti. Zato s socij. demokrati ne moremo iti.

Da, tistim, ki pravijo, da nimajo nič proti veri, na svojih shodih (kakor n. pr. 3. t. m. v Vogrčah) pa kričijo, da je „krščanska vera zakrivila svetovno vojsko in (istotam) javno odobravajo krvavo preganjanje katoličanov v Mehiki, ki so torej istega duha kakor pa mehikanski krvoločneži in ki bi najraje tudi pri nas „po rusko in mehikansko govorili“, takim ljudem, koroški Slovenci, ne enega glasu!

Kakona naj tudi naš kmet voli s o c. demokrata? Rudeči evangelist Friedr. Engels pravi: „Kmeta, ki hoče, da bi mu za večne čase zasigurali njegovo lastnino, ne moremo rabiti kot svojega strankinega pristaša.“ Prav tako! In socijalist Paul Ernst piše v „Neue Zeit“ (l. 1894—95) sledeče: „Es gibt keinen gemeineren und niederträchtigeren Arbeitsschinder wie den Bauern.“ To si je treba zapomniti!

Kdo se najbolj upira carini na uvoz živine iz inozemstva kakor pa ravno socijalni demokrati? Kdo je torej kriv, da naša živina nič ne velja? Namesto carine nam ponujajo socijalisti neke državne premije za prodano živino. Kdo pa bo te premije plačeval? Kdo drugi, kakor pa davkoplačevalec, torej zopet kmet sam!

Socijalna demokracija se zavzema v svojem agrarnem programu za državni žitni monopoli. To je pa slaba tolažba za nas. Zakaj te „Zentralwirtschafti“ smo še siti izza vojnega časa sem. — „Uvede naj se osemurni delavnik“, pravi socijalistični agrarni program, po zimi krajši po leti daljši, dolo-

drugega. Trški sodnik je bil ljubeznjiv človek, ni imel nič prevzetnega na sebi, z vsakim je rad govoril in pomagal, kjer je le mogel. Spoštoval je stare navade ljudi in globoko vkoreninjeni verski čut ljudstva ter je sam dajal v tem oziru najlepši zgled. Zato so ga ljudje še bolj spoštovali in mu zaupali. Težilo ga je že precejšnje število let. Ostal je samec, prej pa mu je gospodinjala mati, katero je ljubil nad vse in se tudi njej na ljubo ni oženil. Po njeni smrti je imel pri sebi daljno sorodnico.

„Prav srčno me veseli, da si prišel,“ pravi komendator sodniku, „težko bi mi bilo, če bi se kujal doma.“ Po teh besedah ga prime pod pazduho in ga pelje po stopnicah in obrnivši se nazaj, pozove svoje duhovne tovariše ter cerkvena ključarja Mihevca in Ofnerja, češ, da je že odzvonilo opoldne in bi se kuharica kremžila, če bi se ji prismodila vsled čakanja pečenka.

Stopili so vsi v prostorno dvorano, ki je služila nekdanj vitezom sv. Jurija kot obednica in se je tudi sedaj rabila v ta namen. Po kratki molitvi so se vsedli. Častno mesto je zavzel gališki župnik, ki je bil po letih najstarejši in danes pel slavnostno mašo. Poleg njega je sedel na desni trški sodnik, ostali gospodje pa kakor so prišli s procesijami. Ob koncu mize sta sedela cerkvena ključarja, ki nista nič govorila. Mislila sta si, da naj imajo danes drugi besedo, češ, midva le glejva, da poskusiva vse dobrote, ki prihajajo iz kuhinje. Saj je samo enkrat v letu navada, da se povabi tudi ključarja.

(Nadaljevanje.)

čijo se ure za počitek in dopust. Osemurni delavnik, bodisi krajši ali daljši, vseeno, za kmeta je vsak za nič, ker je nemogoč! — „Sploh pa je treba posle odstraniti iz kmečke hiše, da ne bojo več stanovali pri kmetu in ne več jedli pri njegovi mizi,“ tako se čita v tistem programu. Tako torej! Razdvojiti je treba kmeta in posla! Lepa reč! Ali ne spadata kmet in posel skupaj? „Nobenega kmeta ne bomo pregnali z doma,“ pravi dalje program. „Kmet bo ostal, a njegove razmere bojo vse druge. Družba mu bo določevala njegov delež na sadu njegovega dela.“ (Die Gesellschaft bestimmt den Anteil des Bauern am Arbeitsertrag.) To pa že močno diši po socijalizaciji. Torej kmet ne bo smel poljubno rabiti in uživati sadu svojega dela. Družba, država mu bo prisodila del, ki mu gre. Država mu bo pobrala pridelek in mu bo zato dala krušno karto ali nakaznico na blago iz državne štacune. Za take „razmere“ se pa kmetje lepo zahvalimo. Samo najemniki ali hlapci države pa ne maramo biti. Mi hočemo ostati neodvisni gospodarji na svoji zemlji! Poite se solit s svojim agrarnim programom! Vrhutega nam še pretite z diktaturo (samovlado) proletarijata, torej z nekakim boljševiskim bičem!

Kaj pa vi, slovenski delavci?

Ali je res socijalna demokracija to, za kar se vedno izdaja, namreč edina rešiteljica delavstva? Vsled silne svoje agilnosti se je posrečilo socijalnim demokratom, da so tekom časa dobili razne korporacije, kakor akcijo za podporo brezposelnih, invalidov, vdov in sirot itd v svoje roke. Ali pa vse te podpore delijo socij. demokrati iz svoje blagajne? To je deloma državni, deloma občinski, deloma pa tudi vaš denar, ki ga vi sami prispevate. Soc. demokracija ne da zraven ne beliča, pač pa jemlje vašim žepom za različne „fonde“ težke svote. In če bi vam tudi res nudila gmotno pomoč, ali ne šteje tisto, kar vam hoče vzeti, neizmerno več, to je: veronauk iz šol, nerazdružljivost zakona, krščanski značaj naših družin, duhovnike v slučaju ločitve cerkve od države? Ali ni ta duševna škoda stokrat večja, kakor pa vse tiste podpore in podporice, ki jih morebiti dobite od socijalne demokracije? „Kaj vam pomaga, če cel svet pridobite, na svoji duši pa škodo trpite,“ vam kliče večna Resnica, Bog sam. Mislite na odgovornost, ki vas čaka!

Torej s socij. demokrati privo litvah tudi slovenski delavec ne more iti.

Ali bomo volili Einheitslisto?

V sedanji „Einheitslisti“ sedijo kršč. socijalci z velenemci, nekdanjimi los von romovci, Pavlič z Angererjem, skupaj. Čudna družba to! Ali je nam koroškimi Slovencem pričakovati od take družbe, zlasti še od velenemcev, ki so bili vedno naši najstrašnejši narodni nasprotniki, ki so nam vedno odrekli pravico do obstoja, sedaj naenkrat pomoči in dobre volje? Kdo more to verjeti?

Torej nam ne prestane družega, kakor da gremo samostojno, da

volimo našo „Koroško slovensko stranko“!

Edinoleta stranka ima čiste roke. Ona ni, kakor vladne stranke, zapravljala ljudskega premoženja, ni vas opravila, kakor landbundovska Kärntnerbank, za vaše prihranke, ni se omadeževala s kako Boslovo afero. Mi smo stranka poštenjakov. Nihče nam ne more kaj očitati. Naša stranka stoji na edino trdni podlagi krščanskih načel. Ona hoče ohraniti in zasigurati kmetu njegovo lastnino in se bori za naše od Boga nam zajamčene narodne pravice. Ta načela sta oba naša poslanca vedno odločno zastopala v deželnem zboru. Za ta načela, za našo sv. vero, za našega kmeta in delavca ter za naš mili narod slovenski, bo naša stranka vedno vodila neizprosni boj do končne zmage. In naša pravična stvar mora enkrat zmagati!

Zato zaslužijo koroški Slovenci, le ta stranka vaše zaupanje.

Torej glasujte 24. aprila tako za deželni in državni zbor vsi

**za „Koroško slovensko stranko“!
Živela stranka pošteniakov!**

POLITIČNI PREGLED

Inozemstvo.

Jugoslavija. Narodna skupščina je dne 31. marca sprejela državni proračun za leto 1927 do 1928. Za proračun je glasovalo 156 poslancev, proti pa 126. Napeto razmerje med Jugoslavijo in Italijo se je toliko poleglo, da se je sprejelo neposredno pogajanje med Belgradom in Rimom. Seveda hoče Italija, da jugoslovanska skupščina ratificira netunsko pogodbo, ki daje Italijanom ob dalmatinski meji precej ugodnosti, a Jugoslavija se temu upira. — Glede zaščite albanske neodvisnosti bi se morale skupno sporazumeti Italija in Jugoslavija. Precejšnja napetost je povzročilo spet dejstvo, da je bila te dni podpisana prijateljska pogodba med Italijo in Madžarsko. Madžarska dobi svobodno luko na Reki in se ji tako spet odpre svet. Pogodba je določena za deset let. — V Belgradu, Zagrebu in Ljubljani je imel bivši poslanec bolgarske kmetijske stranke dr. Mladen Kostov lepo uspeha predavanja za zblizanje z Bolgarijo. Povdarjal je, da se italijanskemu imperializmu samo na ta način more upirati, da se združijo vsi slovanski narodi Balkana od Triglava do Črnega morja.

Med Francijo in Rusijo se vrše pogajanja v tem smislu, da prizna Rusija predvojne dolgove Franciji. Do sedaj se je zavezala Rusija, da odplačuje Franciji letno 70 milijonov zlatih frankov, kot protiuslugo pa zahteva Rusija, da ji Francija dovoli zopet novih kreditov. Francija je načelno v to pripravljena, ako zastavi Rusija za kredite svoja obširna petrolejska polja v Kavkazu. V kratkem se bodo izdelali natančni načrti.

Delavska stranka v Angliji ni tega nazaranja, da bi pošiljala Anglija v ogrožene kraje Kitajske redne čete ter polaga važnost na to, da se postavi nepristanska komisija pod vodstvom društva narodov, da se Anglija na ta način ne osvoja še bolj na Kitajskem. Odpošiljanje vojaščin v ogrožene kraje je tudi po mnenju Macdonalda najslabše varstvo za angleške državljane v tujih krajih ter je treba polagati važnost na diplomacijo, da se nesoglasje odpravi in preneha bojkotiranje angleškega blaga, kar je državi v veliko škodo. Anglija je pripravljena, da vodi politiko sprave tudi v kitajskih krajih, v svesti si, da si vsak narod želi svoje svobode. Vendar bo Anglija zahtevala odškodnino za škodo, ki jo je utrpela do sedaj na svoji posesti na daljnem vzhodu.

DOMAČE NOVICE

Za male kmete.

Šele leta 1925, ko je socijaldemokratična stranka uvidela, da ne more več dobiti pristašev iz industrije, je izdelala svoj socijalistični agrarni program, s katerim bi se naj pridobili v prvi vrsti mali kmetje in kočarji. Program sega skoro v vse panoge gospodarstva in ima kot konečni cilj socijalistični družabni red pred očmi. Kmet bi naj ne bil posestnik svoje zemlje, katero obdeluje z znojem svojega obraza, ampak samo najemnik. Program se razdeli v tri velike dele in sicer: skrb za povzdigo kmetijstva, za povzdigo deželskega proletarijata (delavstva) in za prehod v socijalistični red. Mnogo točk za kmetijstvo ni spremljivih, ker se preveč oddaljujejo od stanja kmetijstva in so bile storjene le na podlagi sedanjega opazovanja v industriji.

Program zahteva, da se naj zemlja, katera se ne obdeluje, tirja od kmeta in odda občini ali najemniški družbi. Naše mnenje: Kmet bo pustil neobdelano zemljo samo v takih krajih, kjer ne dobi toliko pridelka, da bi mogel plačati tuje moči za obdelovanje, ali pa tam, kjer so še otroci tako majhni, da ne more vsega z njimi obdelati. Ko dorastejo, obdelujejo spet sami polje in zaradi tega bi bilo krivično, ako se odvzame zemlja. Ako bi program gledal na male kmete, bi moral zemljo razlastiti v prid malega kmeta in ne občine, kakor to predvideva.

Program hoče vpeljati žitni monopoli. Mi pa pravimo: Nobena država ga nima in

tudi Švica ga je zavrgla, ker zahteva uprava monopola toliko stroškov, da se ne izplača. Kdo naj določuje ceno žita, za katero se bo sprejemalo in prodajalo? Ali se ne bo spet določevala le pod vidikom strankarstva in jo bo diktirala najmočnejša stranka, jeli potem v prid ali škodo kmetijstva? Koliko uradništva pa bo spet treba, da uvedejo natančno kontrolo?

Program zahteva obvezno zavarovanje proti požaru, toči, živine in starostno zavarovanje namesto užitka. Bilo bi lepo, a vprašanje je, če bo kmetijstvo tudi moglo nositi bremena, ki jih zahteva primorano zavarovanje. Ali že niso sedanja bremena samo za posle prevelika? Kmetijstvo ni tovarna, ki bi mogla diktirati cene. V največjih krajih ne odvrže kmetijstvo niti toliko, da bi dobili člani družine običajni zaslužek za svoje delo.

Program zahteva, da se more dajati zemlja najmanj za šest let v najem. Ako je najemnik ogrožen na svoji existenci, se mu ne sme odpovedati ali pa računati večje najemnine. Kdo bo pod takimi pogoji dajal zemljo v najem? Ali ne bo najemnik gledal samo na to, da bo izkoriščal zemljo in pridelal čim manj, samo da ne bo treba plačevati najemnine? Na ta način se bo pridelovanje le poslabšalo!

Program se poteguje za reformo davkov. Obdačiti se ne sme običajni zaslužek kmeta in njegove družine. To se sliši lepo in se je že od drugih zahtevalo, ali država s svojim slabim gospodarstvom se ne more odpovedati davkom.

Program zahteva, da se najkmetijski posli zavarujejo kakor industrijski. Pri 20 delavcih se naj voli upravni svetnik, pri štirih pa zaupnik. Delo sme trajati le osem ur, uvesti se mora nedeljski počitek v iznosu od 36, oz. 42 ur. Nadure se 50% boljše plačujejo, nedeljsko delo pa 100%. Postavnim potom se mora skrbeti za primerna stanovanja in kurjenje sob. Uvesti se mora enotno bolniško zavarovanje, zavarovanje proti nezgodam in brezdelju, starosti itd. kakor pri industrijskih delavcih. To so zahteve, ki vlečejo in ki so povzročile beg z dežele. Ali dokler si kmetijstvo samo iz sebe ne bo opomoglo, ne bo mogel živeti kmetijski posel nič boljše kot kmet sam. Tu leži največji razdor med kmetom in poslom, ker bi kmet rad sam pomagal, ali ne more, ker kmetijstvo tega ne prenese.

Tretji del programa zahteva razlastitev privatnega in cerkvenega gozda v prid države. Že Engels in drugi socialistični voditelji so vedno stremeli za tem, da se razlasti zemlja in da bodo sami najemniki, ki bodo obdelovali polja. Zato se ta zahteva tudi sedaj ne pogreša, akoravno bi imela katastrofalne posledice. Ali ne ljubi vsaki tisto ped zemlje, ki jo imenuje svojo last? In da ta lastnina sili človeka, da zastavi vse svoje moči na to, da živi od te zemlje? Zakaj so takoj po vojni propadli vrtovi okoli velikih mest, ki so se ustanovili za časa vojne in pomanjkanja živeža? Ker se ljudje niso marali truditi na zemlji, ki ni bila njihova last. Agrarni program ne zahteva nikjer carine za gospodarske produkte in to je značilno, ker stoji socialna demokracija na tem, da dobiva pristaše tam, kjer trosi nezadovoljstvo in slabo kmetijstvo bo vleklo le v njihov tabor. Zato bo pa pod njihovimi zahtevami nujno potrebna brezposelna podpora, katero bo vleklo kmetijstvo, kadar jo spravijo s takimi in enakimi eksperimenti popolnoma na rob. Samo kdo bo plačeval?

Ni vse zlato, kar se sveti in tudi ta program ima še toliko hib, da ne more privabiti trezno sodeče ljudi na svojo stran. Treba se je ozirati na vse strani in ne samo gledati na en sloj, ako se hoče obdržati skupnost, ki je potrebna na tem svetu. Program je bil izdelan za te volitve in že to nekaj pomeni!

Dobro, da vemo! „Kärntner Tagblatt“ se bavi v petkovi številki z nami Slovenci in s socialdemokrati. Pravi, da dobivajo socialisti tretjino glasov „aus dem slovenischen Gebiete, wo sie die Bauern und Arbeiter in unglaublicher Weise belügen und politisch betrügen“. — In v sobotni številki pravi „Tagblatt“ o nas: „Dieses Volk wird von den roten Hetzern be-

logen, wird getäuscht, wird betrogen“. Tako! Dobro se poznajo med seboj in vejo, kako se nam kažejo in kaki so v resnici. Socialdemokratom ne bomo nič verjeli. Sicer pa, vi krščanski socialci, pravite: Es muss Aufgabe für uns Christlich-soziale sein, auch in diesen Gegenden (pri nas) den Sozialismus zu bekämpfen. Wir werden es tun und hoffen, mit Erfolg. — Seveda, se pa presneto motite! V družbo lutrovskih profesorjev in nemških grofov minepašemo. Bomo rajši po svojem slovensko-krščansko-socialni!

Slovenci in Slovenke!

Landbund trosi okrog vesti, da pridejo Srbi, če volite slovensko stranko. Smešno! Sedem let po plebiscitu ta stranka straši naše ljudi s srbskim bavbavom! Landbund, ki ni imel še nikoli dobre besede za nas, ki se hvali, da zastopa interes naših kmetov. Pa je dosedaj podal v deželnem zboru tri predloge, ki zadevajo naše kraje in se tičejo našega kmeta. Pa so še ti predlogi ostali „unerledigt“, oziroma „überholt“. Mi naj volimo to stranko gornjekoroških Herrenbaurov, Viehverwertung in Heimatschutz? Ne! Naj ne dobi glaslu iz naših dolin!

Volilna slika s Koroške. Ravno pred potekom roka za vložbo kandidatnih list se je Einheitslisti posrečilo, da je zabila v svoj tabor tudi nacionalne socialiste, ki so najbolj radikalni ter večinoma pristaši znanega Heimatschutza. Pobotali so se na ta način, da so podali njihovem vodju Michneru 9. mesto na listi za deželni zbor ter je gotovo, da bo tudi izvoljen. Pri prejšnjih volitvah so dosegli samostojno en mandat. Einheitslista kandidira na prvem mestu duhovnika dr. Reinprechta, vodjo kršč. soc. stranke, takoj na drugem mestu sledi svobodomislec dr. Angerer, ki je zastopal velenecce tudi v parlamentu. Sedaj se šele vidi, kako je bilo za nas nujno potrebno, da nastopamo pri volitvah samostojno, ker v tej družbi bi se pač težko dobro počutili. Pa so še hoteli kršč. socialci dobiti najprej naše glasove in bi se bili šele potem z drugimi pogajali, ko bi se mi ne bili mogli več umakniti. Kdor zna, pa zna. Druga skupina obsega Landbund, Herrenbaure in freidenkerje, ki so se popolnoma ocepili od prejšnje Einheitsliste ter so potegnili v svojo sredo Hagenbund, to je trgovsko in obrtniško zvezo. Na ta način nastopajo trgovci z enakim programom kakor kmetje v volilni boj, akoravno sta si kmet in trgovec precej različna. Haus- und Grundbesitzer-Verband se ni mogel odločiti za nobeno stranko, ampak svojim članom se samo polaga na srce, da naj volijo protimarksistično fronto. Velika nasprotna skupina so socialni demokrati, ki nastopajo samostojno. S komunisti se niso marali združiti ali pa se niso mogli zediniti glede mandatov. Vodja liste je Gröger, nekdanji deželni glavar, potem pa sledi nekaj uradnikov in profesorjev, na devetem mestu Gaggl, kmet v Vetrinju, na desetem Lora, učitelj meščanske šole v Borovljah. Ta dva sta edina, ki še nekoliko stojita v nekdanjem glasovalnem ozemlju, drugi pa so vsi iz nemških delov. Komunisti se pridno vozijo z avtomobili po deželi in vabijo z rdečo zastavo v svoj tabor. Dobili bodo ljudi, ki so skrajno nezadovoljni in nimajo ničesar zgubiti, največ brezposelnih. Manjka še edino stranka za „deutschfreundliche“ Slovenen, ki so tudi topot ostali brez zastopstva. Nobena stranka jim ni postavila na izgledno mesto takega kandidata, ki bi jih poznal in mogel zastopati. Težko bo spet doseči sporazum, kadar bo treba iti na manjšinski kongres, ker so sedaj spet pozabili, da bi si postavili svojo listo. Saj pravijo, da jih je več kakor Slovencev in če mi računamo na dva kandidata, bi jih ja oni morali doseči še več. V resnici smo računali na to, do bo Koroška domovina priobčila njihovo listo, pa jih je zatajila in postavila v en koš z drugimi. Popolnoma nova stranka je Wirtschaftspartei prof. dr. Udeja iz Gradca, znanega moralista, ki se tudi imenuje „Partei der Anständigen“ ter nastopa proti korupciji, ki se je razcvetela v zadnji dobi. Po mestih bo imela nekoliko pristašev. Koroška slovenska stranka, to je naša

stranka, zastopana po ljudeh iz naših vrst in našega ozemlja, je do sedaj najbolj strnjena stranka južne Koroške in da bo tudi v bodoče ostala, za to že jamči zvestoba in značajnost naših volilcev.

Važno! Vojni pohabljeni, potem stariši, vdove in sirote ter matere nezakonskih otrok po v vojni padlih, ki do danes še niso prijavi svojih zahtev po renti ali zdravljenju, morejo še do 20. aprila 1927 vložiti prošnjo, da se jim milostno oprostijo zamuda roka. Prošnje naj se pošljejo potom „Invalidenentschädigungskommission“ v Celovcu na zvezno ministerstvo za socialno oskrbo na Dunaju (Bundesministerium für soziale Verwaltung, Wien). Prošnji naj se priloži domovinski list; spričevala, ki dokažejo, da izvira bolezen ali poškodba od vojaške službe ali vojaškega čina. (Pri padlih uradno poročilo ali potrdilo o smrti.) Od občine ugotovljeno ubožno spričevalo, kjer je razvidno družinsko in premoženjsko stanje prosilca. Natančna pojasnila daje nepolitični „Bund der Kärntner Kriegsoffer in Klagenfurt, Kaserngasse 17. I.“.

Radiše. Dne 27. marca smo imeli dobro obiskan političen shod. G. Starc nam je prav po domače razložil, da smo si enaki po veri in tudi po jeziku. Da tedaj kot kristjani in Slovenci ne moremo dati svoje glasove pri prihodnjih volitvah strankam, ki so naši veri in našemu narodu sovražne. Temeljito je dokazal, da Landbund ni za nas in tudi ne socialna demokratska stranka. Saj od teh strank izvoljeni poslanci tako skrbijo za kmeta, da zmiraj vsi glasujejo za povišanje davkov, pod katerimi bodemo, kakor že vsak sprevidi, vsi podlegli. Saj imamo namesto denarja polne denarnice „čekov“! Govornik nas je opominjal na četrto božjo zapoved: Da moramo svoje stariše spoštovati, spoštovati pa tudi jezik, katerega so nam zapustili in ga vsak dan rabimo, ne pa pljuvati v lastno skledo, iz katere smo jedli. Govornik je dokazal, da tisti, ki svoj narod zatajijo, začnejo prvi zapuščati cerkve in zahtevajo nemške pridige, h katerim potem tudi ne hodijo. (To resnico vidimo mi v Zrelcu. Če prideš v cerkev, da je slov. pridiga, vidiš Slovence, če je pa nemška pridiga, pa vidiš zopet le tiste Slovence in kaka dva para poštenih Nemcev. Narodnih odpadnikov pa nič.) Pri shodu je bilo navzočih tudi nekaj nasprotnih volilcev. Vsak je moral pripoznati, da ima g. govornik popolnoma prav. Saj smo na Radišah res vsi Slovenci in tudi vsi kristjani. Tedaj po zdravi pameti bi morali dati dne 24. aprila svoje glasove vsi za slov. in krščansko stranko! In ne podpirati drugih strank, ki so našemu narodu, našemu kmetu trpinu in tudi naši veri sovražne. Kakor si bomo zdaj poslali, tako bodemo ležali. Torej premislimo zdaj, da ne bo potem zopet treba iti na „aufmarsch“.

Vogrče. (Socialistični shod.) Nekdaj naša tiha vas ni vedela dosti kaj o volilnem boju. Bili smo skoroda vsi enega duha in enega srca, vsi katoliški Slovenci. A sedaj se je marsikaj spremenilo. Mladina hodi po svetu za delom in se tam naleze socialističnega duha. Pa tudi socialisti sami so vrgli svoje mreže v našo vodo, da bi zajeli kaj rib. Lani je poslanec Gaggl poizkušal tu svojo srečo, letos pa je poslal svoje apostole, sodruga („zadruga“) Krasnika iz Grabštanja in strankinega tajnika Wendenika, ki sta imela v nedeljo dne 3. aprila volilni shod pri Škofu v Vogrčah. Prvi govor je bil zelo prazen, drugi je malo več povedal, pa tudi nič temeljitega. Samo kritiziranje nasprotnih strank! Obema govornikoma se je poznalo, da jima dela slovenščina veliko težavo. Shoda se je udeležilo precej naših ljudi, ki so govornikoma živahno ugovarjali. Oba sta naglašala, da socij. demokracija ne nasprotuje veri. V isti sapi pa je eden prav strupeno napadel vero in duhovščino. Trdil je, kar še nismo nikdar slišali, da je „krščanska vera zakrivila svetovno vojsko“. Tedaj pa se je dvignil vihar ogorčenja med poslušalci in le težko jih je bilo pomiriti. Shod je moral vsakemu dobromislečemu odpreti oči in je nam gotovo več koristil, kakor pa škodoval. Sicer bomo imeli pri volitvah nekaj socialistov, a to so le suhe veje, ki bodo odpadle od našega drevesa. Drevo bode potem le lepše rastlo. Ločitev duhov se pač vrši tudi med nami.

Celovec. Po Celovcu krožijo čudne vesti, da Slovenci ne bomo šli samostojno pri volitvah. Tako je rekel neki gospod na dekliškem shodu v Gesellenverein, da gremo s socialisti! Gospoda iz Celovca, dobro veste, da gremo sami zase v volitve in tudi veste, zakaj ne gremo z vami. Da bi naš poslanec sedel poleg „Los von Rom“ kričača dr. Angererja, vendar ne morete zahtevati. V obrambo naše vere ne rabimo vsenemško-Paulitscheve zveze. — Če kdo pozna Celovec, ve, da je tukaj veliko slovenskih družin in deklet ter fantov, ki bi radi šli za našo stranko na volišče. Pa jim je morda iz teh ali onih ozirov nerodno pa ostanejo rajši doma ali pa volijo Nemce. Korajže treba, saj ste vendar s kmetov doma, kjer so včasih preko rame gledali mestne škrice. Posebno ve dekleta, veliko znank imate, ki bi rade volile slovensko, pa se ne upajo. Povejte jim, da naj brez strahu grejo v boj za našo stvar. Pridite po podatke in glasovnice v pisarno našega političnega društva na Viktringerring 26, v pritličju čisto desno.

Gorenče. (Ni prav.) Naš učitelj je jel segati malo v politiko. Že ob začetku nastopa je izjavil, da je namen šole, da se učijo otroci nemški. Otrokom celo grozi, da jih bo kaznoval, če katerega zaloti, da bo slovensko pozdravljaj. Pred kratkim je segel tako daleč, da je otroke spraševal, kje da so naročeni na „Koroškega Slovenca“ in je otrokom v šoli kazal „Koroško domovino“, češ, ta je ravno tako slovenska in da bo za vse naročnike Slovenca naročil Domovino. Enemu otroku jo je celo seboj dal. O tem, kaj čitajo stariši otrok, po našem mnenju pač nima odločevati učitelj. Kaj se briga za šolo in pusti pri miru politiko. (Čudimo se, da je tako daleč prišel učitelj, ki je nekdanji bival v slovenskem dijaškem domu v Celovcu in je sin slov. starišev. Op. ured.)

Kotmara vas. (Volitve.) Da bodo nas tudi širom slovenskega Korotana malo bolj spoznali, hočem obširneje opisati naše Kotmirčane. Nismo daleč od Celovca, komaj dve uri pešpota od našega glavnega mesta. Dosedaj se je malokdo za nas zmenil, toda zadnji čas pa imamo posete, da je tudi nas zdramilo iz našega spanja ter nam dalo razmišljati o gospodarski in duševni izobrazbi. In zakaj? Volitve bodo menda! In sedaj tudi mi ne smemo stati prekrižanih rok. Vzгляд sta nam dala naša marljiva poslanca in povrh naše izborna vodstvo, katero je v narodnem, verskem gospodarskem in moralnem oziru zelo delavno. Imeli smo minuli pondeljek dne 4. t. m. lepo obiskani shod naše stranke, na katerem so govorili čg. župnik Stárc, naš bodoči poslanec, o zgoraj omenjenih načelih. Kako so vplivala njegova izborna izvajanja na naše poslušalce, ne moram omenjati; brez napada na kako stranko ali na kako osebnost so utemeljevali v skoraj dveurnem govoru svoje stališče. Radi bi poslušali še naprej in tako vsaj za par ur pozabili na svoje skrbi, katere nas v sedanjem položaju tlačijo k tlom in bi nas tirale v obup, aki bi ne stali na dobri podlagi verskega in nacionalnega stališča. Po shodu je zaorila mila slovenska pesem, katero so zapeli naši vrli pevci, zbrani v našem društvu „Gorjanci“ in užitek je bil popoln, kar si mora človek želeti v poštenem razvedrilu. — Zatoraj! Možje in žene, fantje in dekleta, na noge, resnost časa vas kliče! Pokažite, da se borimo za vsa zgoraj navedena načela — za naš obstoj; borimo se zvesto, vztrajno in neomahljivo ter otresimo se vsaj za ta hip osebnega nespornost, ker čas hiti in mi moramo biti svojemu položaju kos. Bomo ga obvladali, samo treba je poguma, treznih misli in krepkega dejanja in uspeh bo gotov. Ob ti priliki se spomnimo našega Gregorčiča, ki je nam zaklical:

Naš boj je svet in svet naš roj,
ki kliče nas v hrabri boj! . . .

Naš boj bo brez orožja — naše orožje bo list koroško-slovenske stranke in s tem izvojujmo zmago! Kličemo vam: Storite svojo dolžnost in vsi na volišče, vsak glas šteje in mirne vesti lahko čakamo usode, ker svojo dolžnost smo storili! — Čas hiti in ž njim tudi moderna tehnika. Tako smo mogli opazovati minulo nedeljo po sv. maši velike zmožnosti motorne brizgalne, katero je dobila naša lokalna požarna bramba v poizkus, da se prepriča o učinku, zmožnosti in uspešnem uporabljanju omenjene

brizgalne. Kako je delovala tista mala stvarca ob našem malem potoku in z velikim pritiskom glana ogromno množino vode po strmi legi navzgor do naše farne cerkve na streho visokega zvonika! Nekaj pa je ob ti priložnosti treba omeniti. V medsebojni pomoči je treba politiko odstraniti. Ne moremo se pritožiti o kaki mržnji do nas, ali naklonjenosti napram nam pa dosedaj žal ne moremo konstatirati in če bomo stali enkrat tudi pred tem izvršenim dejstvom, tedaj bo ta koristna organizacija za splošni blagor našega gospodarstva popolna, ker časi so resni, naše slabo gospodarsko stanje in vrh tega propada morala sedanjega časa, ko ljudje nimajo na vesti in ne razuma v njih strašnem početju, nas sili k temu. Najprej smo odvisni drug od drugega in medsebojno pomoči je treba, samo malo popustljivosti medseboj in uspeh je zasiguran!

Eden za vse.

Ruda. (Landbund.) Pri nas je imel kandidat Landbunda za deželni zbor, Mayerhofer, volilni shod. Udeležba ni bila posebno velika in še to, kar je kandidat povedal, ne bo veliko zaleglo. Trdil je, da je naš poslanec Poljanec kriv, da je Erwerbsteuer tako visok. Seveda, naša dva poslanca sta vse to povzročila, da so davki tako visoki. Kdo pa je vendar bil v zadnjem času na vladi in diktiral davke? Vendar le Einheitslista z Bauernbundo. Sedaj jih je sram tega, landbundovce, in hočejo sami zase iti na volitve. Le naj poskusijo, a od nas ne dobjó niti glasu. Mayerhofer je tudi trdil, da hočemo mi Slovenci čisto slovenske šole. Koroškega Slovenca berite, g. inženir, pa boste videli, kaj hočemo. Landbund pač zavija po svojem, da bi mogel dobiti naše glasove.

Št. Jakob v Rožu. (Par novic.) Deset fantov se od nas odpravlja v Kanado. Hudo je, če zemlja in država ne moreta rediti naših ljudi, da morajo iti v negotovost za kruhom. Želimo jim mnogo sreče! — Dne 2. t. m. je umrla Boštjančičeva Štanca. Reva je imela v svojem življenju samo trpljenje, naj ji bo tam boljše. N. v m. p.! — Iz zapora v Rožeku je pobegnil Janez Suher, ki je bil osumljen, da je izvršil več tatvin v Št. Jakobu. Bili pa so aretirani njegovi bratje, ki so mu menda pripomagali k begu. — Naše društvo je imelo pred enim mesecem občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen Janko Čuden. Govoril je na zborovanju čg. Košir o izobrazbi. Prvi sestanek društva je bil 27. marca v društveni dvorani. Predavali so naš g. župnik o alkoholu. Potem je deklamiral Lebnov France Knajpov kuplet in povedal, zakaj se voda rabi. Štikrov Joško je podal deklamacijo o vinu in vodi. Oba deklamatorja sta svojo stvar izborna rešila. Le še! Nazadnje smo slišali trospev s spremljevanjem harmonija o vinu in vodi. Pele so Tomelnova Urška, Mežnarjeva Lenka in Štikrova Micka. Spremljevala je naša organistka, gospa Nagele. Petje in godba sta nas očarala. Omenimo ob tej priliki, da se pripravljamo na 25letnico delovanja naše priljubljene organistke, ki jo bomo prav slovesno obhajali. Več zveste pozneje. — K volitvi nimamo veliko pripomniti. Da bi letali za soc. demokrati, nam ne kaže, za tuje železničarje, ki domačim odjedajo kruh, nam ni, ne v družabnem, in ne v političnem oziru. Smo svoji ljudje in zadovoljni s svojo stranko, ki je kmetska in slovenska. Tudi Einheitslista pri nas ne bo imela izgledov. Kdo pa naj bo v slovenski občini velenemec? In kršč. socialci smo v svoji stranki bolj kot v nemški. Mi se kot kristjani ne vežemo z nikomur, Nemci pa z brezverskimi velenemškimi advokati in profesorji. Landbund naj nam pa nikakor ne govori o tem, da zastopa interese kmetov. So ja pri zadnjih občinskih volitvah volili soc. demokrata za župana. Samo da je Nemeč, zastopnik kmetov ni treba, da bi bil, kajne?

Zgornja Vesca. Ne vem že prav, kje da se je govorilo, da je pri nas v Zg. Vesci postalo vse temno rudeče, t. j. komunistično. Pa bravci „Kor. Slovenca“ naj zvedo, da temu ni tako. V dveh vaseh naše občine so hoteli imeti komunisti svoje zborovanje, a so jo popihali, ker so se zbal Gorjancev in njih trdih in žuljavih pesti. Sicer smo pri nas le bolj mirni, toda ob volitvah se pa vendar malo bolj razvname. Mnogo se govori in pripoveduje o volitvah. Tudi pri nas hvali eden do stranko, drugi zopet drugo. Toda naši volivci vejo, da noben naših glasov ne sme biti oddan za stranko,

katera je protiverna, kot so naprimer socialni demokrati, ali Landbund. Mi imamo našo stranko, katera ima jasna načela in ta so: Vera in naš materin jezik se morata spoštovati, ljudstvu se mora iz gospodarskih težkoč pomagati. Stanovi naj se med seboj ne sovražijo, ampak eden drugemu pojdimo na roko. Delavec in kmet podajta si roko in volita stranko, katera vaju ne razdvaja, ampak družji v močen odpor proti izkoriščevalcem. Naša je Koroška slovenska stranka. Le tako bomo dobili tudi slovenski delavci in kmetje svoje prave zastopnike v deželni in če mogoče tudi v državni zbor.

Zgornja Vesca, Bilčovs, Kotmara vas. (Naša cesta.) Edina pametna zveza, ki nas veže s svetom, je naša cesta, katera se pa vsled slabega stanja, radi klancev in grabnov, ne more več imenovati cesta, ampak jo lahko primerjamo ne ravno prelepemu gozdnemu potu. Pa vprašajte naše ljudi kje prislužite denar, da morete plačati vaše davke itd., pa bo vsak rekel: Žuljava dlan in pa naša cesta jih morata dati. Drva, ki jih nažagamo, romajo teden za tednom v Celovec po naši cesti 2, 3, 4 do 5 ur daleč vozijo naši ljudje svoje pridelke in drva na prodaj. Koliko znoja, koliko trpljenja in dela to stane! Pa se vprašajmo: Ali ni pomoči? Ali smo za vedno obsojeni v to trpljenje? Tema nam zagrinja vid, da bi videli izhod. Toda ni nemogoče, da se temu odpomore! In res, prosili smo, že pred leti, toda kdo se bo brigal za nas v deželi, kjer ima prvo besedo Nemeč. Pred kratkim smo se obrnili na našega poslanca Poljanca. Naš zastopnik v deželni zboru je bil in se je za nas potrudil. Šel je k poslancem Landbunda, da bi njegov predlog v deželni zboru podpirali, saj so vendar tudi tukaj, posebno še v Kotmari vasi dobili mnogo glasov, toda Landbund je imel že poln koš predlogov za nemške kraje, kdo se bo brigal za Slovence, pa naj volijo tudi z njimi. Naš poslanec ni miroval, šel je na Bauamt in tam zastavil vse svoje moči, da je potem tega pripomogel, da dobijo zgoraj imenovane občine 16% subvencije za svojo cesto. Bauernbundlerji niso imeli in tudi nimajo srca za nas. Danes seveda jim gre za naše glasove, nas pa vabijo z obljubami. Toda vsak naj pogleda, kaj so Bauernbundlerji za nas storili in potem naj jih sodi. Mi pa bomo volili zopet može, kateri so naši in kateri za nas na merodajnih mestih tudi kaj storijo. Dne 24. aprila torej vsi za Koroško slovensko stranko!

Borovlje. Za občinske volitve je prijavilo svoje kandidate 5 strank, in sicer: soc. demokrati, velenemci, komunisti, Slovenci in nemški nacionalni socialisti. Govorilo se je, da bo kandidiral tudi Bauernbund, a kokor se vidi, so se združili z velenemci, ker imajo na drugem mestu pd. Zeca iz Kaple. Nositelj soc. dem. liste je dosedanji župan Weghofer.

Borovlje. Lansko jesensko hudourje, ki je napravilo povsod dosti škode, tudi tukajšnjemu cerkvenemu stolpu ni prizaneslo. Nagnilo ga je precej od juga proti severu. Prišla je komisija in strokovnjak iz Celovca ter so določili, da se mora stolp temeljito popraviti. Sedaj bo na novo krit z angleškim šifrom, cerkev pa z eternitom. Delo je proračunjeno na približno 8000 šilingov, a bo gotovo presehalo to svoto. Tretjino tega zneska plača patronat, oz. dež. vlada, dve tretjine pa se razdeli na boroveljske davkoplačevalce. — Kakor znano, je obstojal med tukajšnjo občino in cerkveno oblastjo že več desetletij spor radi lastninske pravice takozvane mežnarije in cerkvenega gozda. Prišlo je do tožbe pri dež. sodišču v Celovcu. Obravnave so končane. Gozd na Hrašišču ostane last cerkve, mežnarija pa last občine. Za posekan gozd občina ne plača odškodnine, pač pa mora dajati mežnarju kot do sedaj vsako leto gotovo količino drv in stanovanje.

Brdo pri Zili. Kdor k vsemu molči, ni vreden, da živi. Te besede veljajo tudi nam Ziljanom. Imamo gradiva za celo številko „Kor. Slovenca“, pa smo do danes molčali. Pač bolj poznamo motiko kot pa pero. Zdaj pa poslušajte: V eni letošnjih številkih je poročal naš list, da bojo naši narodni nasprotniki v zvezi s ta rdečimi Brdo v šturmu vzeli, Zdi se, da naskok na slovensko „Švico“ sedaj pričinja. Naša občina ima, odkar so razpisane volitve, skoro

magnetično moč. — Samoobsebi razumljivo in prav je, da nas je prvi obiskal naš vrli poslanec Poljanec. Imel je shod na Brdu in v Melvičah. Pri nas je zelo priljubljen in je imel s svojim govorom veliko uspeha. Kot drugi se je oglašil kršč. socialc Lea na Brdu. Rekel je, da naša poslanca nič ne opravita sama. Ja, včasih pa minoriteta odloča. Kaj pa, če bi se zgodilo, da bi bili mi „das Zünglein auf der Wage“? Omenil je, da bo naših 10.000 glasov za državni zbor zastoni. To pa ni res. S temi glasovi mi ravno dokumentiramo, da smo tu! Prav je imel Lea, ko je rekel, da mora vsak za svoj narod skrbeti, ga ljubiti in z njim držati. To bomo tudi mi naredili na dan volitev. Kajti: ein schlechter Vogel, der in sein eigenes Nest... Bil je pri nas tudi socialdemokrat Falle. Socialisti imajo pri nas precej dela, če hočejo dobiti naše poštene delavce v svoje roke. Ta stranka še nobenemu delavcu naše občine ni izboljšala s svojimi institucijami gospodarskega položaja. Dobro se počutijo v njej samo zapravljivci in brezposelni lenuhi. Tako stranko vendar noben volilec podpirati ne more, če ne seže njegova pamet samo do hišnega praga. — Pa še Landbund! Na tega pa pri nas noben ne misli resno. Saj je sestavljen iz samih političnih abecedarijev in napihnjenih herenbaurov. Ta stranka si mora šele dobiti naše zaupanje z nepristransko skrbjo za malega kmeta in z odkritosrčno rešitvijo narodnega vprašanja. Že vidimo, da bomo tokrat morali voliti samo našo slovensko stranko, ki bo z aktivno in pošteno politiko že znala nastopiti za naš kraj, na Dunaju, v deželnem zboru in posebno v kulturnem svetu. Zato nam jamči župnik Starc kot „Listenführer“, saj ima on tudi kmetijo in ve, kako trd je kmetski kruh!

Celovec. V Celovcu je bila 5. aprila pokopana na mestnem pokopališču Marija Zidej v starosti 68 let. Skozi dolgo vrsto let je bila zaposlena kot splošno znana in občno priljubljena šivilja v Striholčah, izučila pa se je bila na Djekšah. V visoki starosti so marljivi ženi otrpili prsti in se je umaknila k svojim otrokom v Celovec. Mož, ki je služil dolga leta kot majer na raznih posestvih, ji je odšel pred par leti že v večnost. Pogreba se je udeležilo precejšnje število slovenskega ljudstva in znano celovško pevsko društvo ji je zapelo nagrobno pesem. Naj znanci blago, marljivo ženo ohranijo v prijaznem spominu. Naj v miru počiva!

Hodiše. (Razno.) Dne 3. t. m. je bila pri nas igra Kristusovo trpljenje. Ponovili smo jo še naslednjo nedeljo, ker je vsem ugajala. Bila je tokrat prvič električna luč v našem novem Domu. — V nedeljo 3. t. m. smo pokopali Lindlino mater. Dolgi bolezni se je pridružila še španska, ki jim je vzela življenja luč. Bili so zavedna in narodna Slovenka in so ravno radi tega uživali tolik ugled, da so jim tudi nasprotniki izkazali zadnjo čast v velikem številu. Bil je to krasen in velik pogreb, kot ga pri nas že dolgo ni bilo. Bog daj rajni večni mir in pokoj, ostalim pa tolažbo v žalosti.

DRUŠTVENI VESTNIK

Kotmara vas. (Sestanek.) Dne 27. marca je imelo tukajšnje izobraževalno društvo svoj mesečni sestanek, katerega so se člani v prav lepem številu udeležili. Po otvoritvi predsednika je prevzel besedo govornik iz Dunaja, ki je nam polagal na srce pomen izobrazbe in slikal društveno delovanje. Ob tej priliki se je tudi nabralo 10 šilingov za volilni sklad in izvolil odbor, ki bo skrbel za zidanje društvene doma. Govorniku se lepo zahvalimo za vzpodbujevalne besede in želimo, da bi se še večkrat oglašil.

Melviče. Naši fantje in dekleta se pripravljajo za lepo Finžgarjevo igro „Divji lovec“. Igrali jo bodo po Veliki noči oziroma po volitvah enkrat. Po shodu našega g. poslanca so imeli tudi socialdemokrati tukaj zborovanje. Njih govornik je med drugim močno udrihal do štajerskih kršč. socialc. Čez vero se ni upal govoriti, rekel je samo, da se ne bomo pričkali, ali je Bog ali ne; ljudstvo da še ni zrelo za tisto kulturo, ki bo dala ljudem nadomestilo za vero. No, lepo se zahvalimo, če ti ljudje zmagajo pri volitvah!

Dobrla vas. Dne 15. majnika ima naša Marijina družba v Dobrli vasi tombolo. Vabimo vse že zdaj, bo zelo lepo. Prosimo pa društva iz sosesčine, da ta dan opustijo domače prireditve.

Vogrče. (Kako se giblremo.) Da mladina naša ne spi, nam je pokazal letošnji občni zbor izobraževalnega društva, ki je bil dobro obiskan in prav zanimiv. Društvo je imelo med letom 6 sestankov z različnimi deklamacijami in govori, priredilo je dve igri in lepo uspel materinski dan. Na praznik sv. Jožefa smo letos obhajali „Očetov dan“: dopoldne v cerkvi služba božja s primerno pridigo ter skupnim sv. obhajilom društvenikov za očete, popoldne pa prireditev v župnišču z različnimi deklamacijami, govori in petjem. Naši očetje, katerim smo se hoteli s tem hvaležne skazati za njihovo skrb in požrtvovalnost, so bili vidno ginjeni in zadovoljni. Za ves njihov trud jim bodi Bog obilen plačnik!

GOSPODARSTVO

Naš zaklad.

Iz prejšnjih časov se je ohranila marsikatera zgodba in pravljica. Ako se je kmetu go-dilo slabo, kakor danes, se je tolažil s tem, da je iskal zaklad v risu, na razpotju, pod razvalinami starega gradu, katerega straži sam Bog — nas varuj, v podobi črnega mačka z žarečimi očmi. Oni, ki je prišel do zaklada, je moral ali prereziti vrata, ali pa se mu zapisati z dušo in telesom. — Toda časi pravljic in praznovanja so minuli in danes stiska našega kmeta kruta, preračunjena realnost in ga tlači vedno bolj navzdol. Ni čuda, da bi marsikaterega kmeta rešil gotove propasti edino kakšen izkopan zaklad.

Da se postavimo današnji gospodarski mizeriji po robu, moramo poseči po samopomoči. Braniti vedno in povsod interese kmetskega stanu; od zdrave gospodarske politike je zelo odvisen uspeh kmetske produkcije. Drugič je potrebna izobrazba kmetskega stanu. Oni, katerim plačujemo davke, naj bi nam in naši mladini preskrbeli potrebne stanovske in strokovne izobrazbe. Naše kmetijske šole, ki stanejo deželo lepe denarje, naj bi bile tako urejene, da bi jim lahko s mirnim srcem izročili v vzgojo svojo mladino; kakor se to godi po vseh modernih, naprednih agrarnih deželah. Naše koroške kmetijske šole nikakor ne odgovarjajo zahtevam in potrebam kmetskega stanu. Tega opažamo samo mi Slovenci, ampak tudi trezni krščansko misleči Nemci.

Zadnja pomoč je, da dvignemo „zaklad“, ki je doma zakopan. To je, da povišamo produkcijo z malimi stroški na malem prostoru. To pa je mogoče le, če imamo na razpolago dovolj gnoja.

Najboljši in najcenejši gnoj je in ostane hlevski gnoj, gnojnica in kompost. Dočim so umetna gnojila razmeroma predraga in poleg tega še enostranska, je hlevski gnoj splošno hranilo za vse rastline.

Zato več pozornosti gnoju, posebno še gnojnici. Kakšno gnojišče, takšen gospodar. Ali ni škandalozno, takorekoč smešno in zelo potratno, da v naši moderni dobi, v času splošnega napredka opažamo, da nam dragocena gnojnica zastaja po dvorišču, teče po potih in okužuje zrak, mesto da bi se izpeljala na naše jetične travnike.

Zato bodi sedaj v pomladi, ko še ni toliko dela, vsakega slovenskega kmeta, ki hoče biti vreden svojega imena, prva skrb, da si popravi gnojišče, da ga tlakuje ali betonira in da si napravi na primernem kraju betonirano gnojnično jama. Nikjer se kapital tako hitro in dobro ne obrestuje, kakor ravno pri napravi gnojnične jame.

In še neka važna reč je pri nas redka, to je kompost ali mešan gnoj. Pri vsaki hiši je kakšen samotni kotiček v zavetju. In v ta kotiček naj se spravljajo razni odpadki in smeti, ki jih je tudi pri vsaki hiši in posestvu dovolj. Tu sem naj se spravlja cestno blato, v katerem je mnogo apna, ki je izvrstno gnojilo za težko zemljo; za napravo komposta je dober tudi pepel, ki vsebuje mnogo kalija in fosforja. Na kompost se spravljajo še razne smeti, ki radi plevelnega semena ne spadajo v navaden gnoj, tukaj pa se kaljivost zatre. Potem razna sprh-

lenina, drobiž iz drvarnic; ko se kolje razna živina, se kri ter drobovje tu sem zakoplje in je tudi za kompost.

Vse te stvari naj se plastoma polagajo na dva metra širok in dolg ter eden do eden in pol metra visok kup. Nanj naj se večkrat vlija gnojnice ali stranišnika. Potem naj se ta masa enkrat ali pa večkrat prekoplje, da se premeša in da pride zrak lažje zraven, kar pospešuje zorenje gnoja. Čim večkrat se na leto prekoplje, tem prej je zrel, navadno je goden v 1—3 letu. In ni ga boljšega gnojila za travnike in vrtove; znano je, da nekatere vrtnne rastline svežega hlevskega gnoja ali pa stranišnika ne prenesejo, ker je preoster. Na travnikih je tudi veliko boljši od hlevskega, kjer nima stelje, katera na travnikih ne pride v poštev; zelo dobra je pa za njive, ker ravno stelja tvori takozvano črno rodovitno prst.

Torej: Pravilno oskrbovan hlevski gnoj, gnojnična jama ter mešan gnoj ali kompost, ti trije naj bi pomagali kmetu; da najde ter dvigne zaklad, katerega je tako potreben v današnjem času!

Ako se bomo gospodarsko dvignili, bomo lažje kljubovali vsem zaprekam, ki se stavijo našemu narodiču na domači koroški zemlji. Gospodarska neodvisnost je prvi pogoj za narodno neodvisnost. —t.—k.

Seja deželnega kulturnega sveta dne 30. marca.

Proračun za 1927.

Dr. Stotter poroča: Ves obrat kulturnega sveta se je od 19, 5 milijard l. 1924. dvignil na 32,5 milijard l. 1925. in na 55 milijard l. 1926. Dežela je dala za deželno kulturo l. 1924, 250 milijonov, država 1925 milijonov, l. 1926 dežela 1400, država 3655 milijonov. Za l. 1927 bo dežela dala 1900 milijonov. Država zahteva, da naj svoto, ki jo daje država, dovoli tudi dežela, kar za zdaj ni mogoče. (Iz teh števil je razvidno, da se tu hoče odločno pomoči kmetijstvu. Treba je pozivati tudi naše slovenske kmete, naj stvar zasledujejo in naj se čim odločneje udeležujejo naprednega gospodarskega gibanja.)

Dnevni red občnega zbora.

Ker se ljudje pritožuje, da znanstveni referati zavzamejo preveč prostora, se bojo v prihodnje najprej obravnavali predlogi okrajnih društev.

Okraj Trg predlaga, naj se obravnava odprava podpiranja brezdelnih ljudi. Predlog hoče zabraniti, da se kmečki hlapci selijo preveč v mesto, kjer se jim obeta ta podpora. Tisti okraj zahteva, naj se kmetom da odloga pri nabavljanju novih strojev, ker orožniki prepovedujejo naprej se posluževati starih nezavarovanih strojev. Naj domači kovači vzamejo stvar v roke, zlasti na novejših strojih se varnostne priprave kaj lahko napravijo. Dejstvo je, da se je v zadnji dobi zgodilo veliko nesreč in da je bilo potrebno predpisati varnostne naredbe, ker so nesreče velike in lahko narastejo za kmeta silni troski, ako se kdo poškoduje.

G m ü n d želi, da bi se živinska sol oddajala ceneje. N a u poroča, da so zadnji čas hotele soline podražiti ceno soli, a so naleteli na odpor ljudstva. Živinska sol je poceni, voznina živinske soli znaša samo 20% voznine druge. Ne bo mogoče doseči, da se cena še zniža. Letisti okraj želi, da bi se za od železnice oddaljene kraje dajala podpora za dovažanje umetnih gnojil. N a u priporoča, naj kmetje v oddaljenih krajih naročujejo visokoprocenčna gnojila; če vzamejo 42% mesto 12%, se voznina takoj sniža.

M i l s t a t t želi, da se zabrani tujim brezdelnim ljudem nadlegovati kmete.

Okraj W i n k l e r n zahteva, da se zabrani uvažanje tujega mesa in tuje živine, dokler je domače dovolj. Zahteva tudi, da se odpravi izvozna carina na lesovino in da se poskrbi dolgotrajnih državnih kreditov za zboljšanje produkcije. Treba bi bilo, da bi državna banka posojevala denarja tudi kmetom, ne samo trgovcem. Naj se odpravijo razločni davki in naj se nalaga enoten davek. S u p e r s b e r g poroča, da se je konferenca predsednikov pečala z vprašanjem. Kmet naj zahteva, da se postavi samo eden in sicer dohodninski davek. (Vsado naj plačuje po svojih dohodkih.)

Dr. Stotter: Ker kmetje često ne vedo, kaj plačujejo, se je napravila prošnja na finančno direkcijo, naj se na vsak davčni predpis zapiše, kateri davek se plačuje. Finančna oblast bo zanj naprej natanč-

no zapisavala, da bo vsado lahko videl, kaj se plačuje. Hernler poroča, da se je lani uvedlo v Solnogradu davčne knjžice. Plačevanje davkov bi bilo preprostejše, ko bi davke pobirali župani.

Nagellega graja, da se mora plačevati kolek, ako kedo hoče izvleček davčnih plačil; v Judenburgu se plača 2, v Celovcu 1 S. Kiršner opozarja na dejstvo, da davčna plačila redno presegajo proračun in to ne samo, vkolikor davčina moč naravno raste, to je v 2 letih za 1,5%. Iz tega je izvidno, da ljudje često plačujejo več nego bi bili dolžni.

Okrajno društvo Winklern želi, da se ne pripusti nobene carine na umetna gnojila, da se nadaljuje nagrade za stare posle in da se v Melanski dolini izvedejo pričetne melioracije.

Okrajno društvo v Brežah želi, da se uvede radio poročevanje tržnih cen in potem, da se izpopolni celovška kmetijska šola v višji učni zavod. Isti okraj želi da se preuredijo predpisi za živinske potne liste. Do zdaj je bilo treba, ako je posestnik pripeljal na živinsko ogledovanje 12 telic, naročiti 12 potnih listov in za vsakega se je plačalo šiling. Dr. Scheuchter pojasnjuje, da je za take slučaje ministerstvo, dovolilo skupini potni list.

Okraj Krka zahteva, da se čimpreje odpre mlečarska šola v Drauhofenu.

Okraj Št. Vid želi, da se deželni kulturni svet odločno loti zatiranja živinskih bolezni.

Okraj Paternion zahteva, da se znižajo doneski za bolniško blagajno, ker se odslej daje bolnikom samo zdravnik in zdravilo in se druge podpore ne plačuje.

Okraj Rožak zahteva, da se namesti v Rožeku še drugo sodnijsko mesto; potem hoče, da se znižajo upravni stroški pri deželni zavarovalnici proti požaru in da se pri subvencioniranih prašičih natančno dožene teža. Potem društvo tirja, da se odpravi davek na blagovni promet.

Okrajno društvo Pliberk zahteva, da se izvede osuševanje libuškega blata in da se regulira libuški potok, ki je zdaj dve leti zaporedoma preplaval okolič. Potem še zahteva, da se naj gradi železnica Pliber—Labud.

Okrajno društvo Sv. Lenart želi, da se za gorate kraje dovolijo ožja kolesa. Hernler sodi, da se naj kmetov, ki peljejo kako slamo ali voz gnoja, radi preozkih koles ne nadleguje, kdor pa redno vozi, naj si da napraviti kolesa, ki odgovarjajo predpisom. Pogajanja radi dohodninskega davka.

Lani se je kulturni svet s finančno oblastjo domenil, kako se naj meri kmečki dohodek za l. 1925. Za leto 1926, so se vršili novi dogovori. A finančna direkcija je dobila od ministerstva točni nalog, da se dohodninski davek sme znižati skrajno za 30% spolšno. Na tako znižanje zastopniki Koroške niso mogli pristati, ker je Koroška trpela po umah in za to ni upravičeno, da se ji popuša davka kakor drugod, ker popustek za te uime bi bil v teh 30% zapopaden. Raditega davkarije ne bojo mogle poljubno napovedati ljudem davek, pač pa bo mogel vsakdo, ki ugovarja, prostejše se gibati kot v slučaju, da se kulturni svet dogovori za ključ.

Subvencije za gorske pote.

Ministerstvo je za l. 1926 prvič dovolilo nekaj denarja, s katerim se naj pomore nedostopnim krajem v planinah. Za l. 1927. je za vso državo določen znesek 100.000 šilingov. Subvencioniralo se bo tako, da se bo k stroškom dajalo kvečjemu 25%.

Slučajnosti.

Dvajset posestnikov se je pritožilo, da jim davkarija računa nov obratni davek za vožnjo, ki jo slučajno prevzamejo. Finančno ministerstvo je pa lani izdalo odlok za Nižje Avstrijsko, ki pravi, da se tako vmesno vozarenje z navadno vprežno živino in domačimi ljudmi ne obdačuje nanovo, ker je obdačena ta vožnja že v splošnem pavšalu davka za blagovni promet.

Kmejte v Rutah pri Podkloštru se pritožujejo, da so se jim odpovedala od državnih gozdarjev polja ter da jih državni gozdarji hočejo pogozditi.

V Liencu na Tirolskem je šola, v kateri se dekleta uče tkati. Ker ima šola še prostora, se bo tja poslalo koroško dekle, da se tudi v ti stroki izuri. Kurz traja 12 tednov in je za dekleta, ki so čez 16 let stara.

Obdelanje Zilske doline.

Ferlič povprašuje, kako je s pomočjo, ki se je dovoljevala Zilski dolini. Za setev je čas in ljudje hočejo vedeti, pri čem da so.

Supersberg poroča, da se je kulturni svet pri ministerstvu poganjal in da je zdaj vse v tiru. Umetno gnojilo se je naročilo in že prihaja, orodje se je kupilo. Najel se je bivši oskrbnik iz Šmerč, da delo vodi. Čudno je, da Zilani odklanjajo vsa umetna gnojila razun Tomaževe žindre. Ljudje so kali trosili v jeseni in zato ni učinkoval. Sattleger opozarja, da se umetna gnojila podražujejo vsled železniške voznine. Treba bo pri vladi zahtevati, da se voznina nekoliko zniža.

Celovski spomini.

Piše Svobodin.

Kresovi.

Koroška je dežela starih narodnih običajev, starih praznikov, ki so preživeli sto in tisočletja ter se ohranili do današnjih dob. Tak praznik je tudi o kresu, ko so vsi Indoevropejci sežigali kresove. Ko smo bili v nižjih razredih, smo jih na predvečer sv. Janeza gledali s hodnikov prvega in drugega nadstropja celovškega Marijanišča, od koder je lep razgled na Osojnico in razdrapane grebene sivih Karavank. Povsod so zažareli, na hribih in po dolini. Nemci so znali izkopati stari običaj o kresu ter so ga oživili in izrabili v narodne svrhe. Vsako leto so Celovčani prirejali na travniku na Križni gori svojo „Sonnwendfeier“. In nastopali so govorniki ter slavili običaj kot pragermanski, čeprav je indoevropski in ga imajo pravico proslavljati vsi Indoevropejci — torej tudi Slovani. Pri koroških Slovencih se je še dalj ohranilo kakor pri Nemcih. O kresu se dan obesi, pravimo še dandanes. Že stari Slovani so vedeli, da se začenja o kresu solčna moč obračati navzdol. V duhu smo na predvečer pred kresom živeli v domači vasi ter se spominjali običajev, ki so s tem praznikom združeni.

Pa so skušali tudi naši politični borci dati kresu narodni pomen. Vsako leto je „Mir“ vabil: „Koroški Slovenci, zažgite na vseh hribih na predvečer slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda kresove!“ Torej ne več stari kres, ampak prenešen na predvečer slovanskih blagovestnikov. In ti kresovi naj bi bili pričali, da še živimo, da še stojimo trdno kot skala na Karavankah.

In nacionalno probujena mladina jih je gledala in štela, ko so zažareli na vrhovih od Pece, Obirja pa gori do Jepe, na Osojnici, najbolj pa smo se veselili, če je zaplapolal velik kres tik pred celovskim mestom.

Do trideset in čez smo jih včasih našteli. Kjer so se pojavili, smo vedeli, da tam bedijo narodno zavedni fantje in stare naše slovenske koroške korenine.

Nekega leta je naučno ministrstvo na Dunaju odločilo, da je konec pouka na gimnaziji 4. julija. Dijaki smo hvalili modrost naučne uprave, profesorji so navidez bili nevoljni, češ da še nimajo dovolj redov in da so še zaostanki v učni snovi. Spravljanje prtljage, barantanje s knjigami, radostno pričakovanje! Dopolodne sklepna služba božja, ki so jo redno imeli kanonik Bittner, ki smo ga dijaki nazivali „Sinkula“, ker je izgovarjal pri maši „saecula saeculorum“ sinkula sinkulorum. Izpričevala, slovo in hajt v prelepi koroški svet. — Takrat smo dijaki mnogo potovali peš. Večkrat smo prehodili vso Rožno dolino od Šmarjete, kjer se začenjajo „štekarji“ pa gori do Šent Jakoba v Rožu, kjer je domovala Miklova Zala, ki se je po sedmih dolgih letih vrnila domu iz globoke Turčije. Koroški Slovenci vedo mnogo povedati o Indiji Koromandiji. Zalotili smo Indijo Koromandijo tudi v Rožu. Nenapovedani pademo v hišo, kjer je domoval naš P. S. Popoldne je bilo in fant je zleknjen ležal v študentovski sobici na postelji. Nad njo pa so visele s stropa na rantah klobase. Če se mu je poljubilo, pa je katero vzela. — Trojica ali četvorica se nas je tega leta zbralo in mahnilo smo

jo po cesti proti Žihpoljam, odkoder je diyen razgled po slikovitem Rožu. Na njivi na Žihpoljah so plele plevce. „Čje pa ste se utrhal?“ nas je vprašala radovedna ženska. „V Celovcu smo se učili za šuštarje, sedaj pa gremo „na Vašče“ v tujino“, se je odrezal tovariš R.

Črez Dravo in proti Glinjam, kjer je krčmaril stari Cingelc, g. Zablačan. Za dijaka je imel vedno odprto gostilno in pripravljeno prenočišče. Pri R. starših, na Trati smo večerjali, R. mati in oče sta imela tudi vedno odprto hišo za popotnega dijaka. Letos sta slavila zlato poroko, naj bi jima Bog dodelil še veliko neskrbnih, veselih dni! „Nocoj bodo pa kresili,“ je že na potu pripovedoval tovariš R. In šli smo. „Nad Glinjami,“ tako imenujejo tisti travnik, so možje in fantje zažgali velikanski kres v čast sv. Cirilu in Metodu. Ko je ogenj pojema, smo odšli v Zablačanovo gostilno. Pevci s čistimi glasovi, tenorji so kar cingljali. A slavnostni govor? Stari Cingelc je nas dijake nagovarjal. In ojunčil sem se ter začel: Tema je vladala po Velikomoravskem in Panoniji. A prišla sta od jutra dva sveta moža ter zažgala v tej temi kres prave vere in narodne kulture. To sta bila slovanska apostola, solunska brata sv. Ciril in Metod. Tako naj bodo tudi kresovi, ki so nocoj zažareli po hribih in dolinah, znanilci nove dobe, prave narodne omike in kulture.“ Tako nekako sem sukal nepripravljen svoj prvi javni govor pri Cingelcu na Trati. Pa še pohvalili so me resni možaki, g. Cingelc pa mi je ob slovesu stisnil celo goldinar v roko, kar je pomenilo za dijaka takrat veliko vsoto.

Drugi dan smo jo mahnilo čez Ljubelj na Tržič in Kranj, kjer nas je najprej vedla pot na Prešernov in Jenkov grob, ki sta oba tudi nekaj mesecev preživela v Celovcu.

Za tiskovni sklad so darovali: Neimenovan Slovenec iz Celovca 30; Petrič Janez, Brdo pri Šmohorju, 1,05; Wasner Andrej, Borovlje, 1; Pepelnik Antonija, Gorenče, 1; neimenovan iz Škofič, 2; Mohar Peter, Dobrla vas, 5; Sveče: Partl Genovefa 1, Pak Rezika 1, Stangl Marija 1; Mohar Jakob, Nagelče, 4; Weitzer Franc 0,50; Hranilnica in posojilnica, Št. Janž, 50; Hranilnica in posojilnica, Šmarjeta v Rožu, 10; Gozdni mož v Št. Jakobu ob cesti 1; neimenovan iz Železne Kaple 5; Šmarječan pri Velikovcu 5; Ožmolc 0,15; Bače: Müller Treza 1, Trunk Lizika 1, Čemernjak Franc 1,50, Trunk Franc 1, Müller Valentin 1; Sekol Ivan, Vogrče, 4, Gröblacher Vinko, Deščice, 3; Ožmolc Ivan, Malčape, 2; Zablačan Valentin, Maribor, 1 šiling. Darovalcem najlepša hvala!

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice Podravlje r. z. z n. z., ki se vrši na

velikonočni ponedeljek, dne 18. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v Podravljah šte. 1

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o zlati bilanci.
2. Odobritev zlate bilance.
3. Sprememba pravil.
4. Poročilo in odobritev računskega zaključka za leto 1926.
5. Sklepanje o porabi čistega dobička.
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

44

Na prodaj je hiša

z gospodarskim poslopjem v okolici Št. Lipša. Vse v dobrem stanju. Redita se lahko dve kravi in nekaj svinj. Pri posestvu je tudi nekaj sadja in voda pri hiši.

Več se poizve pri občinskem tajniku v Dobrli Vasi.

45